

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Ю.В. Барсуک, аспірант

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

У наш час надзвичайно важливим аспектом розвитку є дослідження в області інноваційної діяльності в умовах ринкових відносин. Інноваційне підприємництво в аграрній сфері – один з найбільш важливих шляхів забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних ринків сільськогосподарської продукції. Теорія показує, що найбільш ефективним шляхом подолання кризових ситуацій в аграрній сфері є інноваційний шлях. Лише шляхом інноваційного розвитку можна швидко і ефективно трансформувати сільське господарство, стимулювати мале і середнє підприємництво і в той же час забезпечити вихід на світовий рівень, що в свою чергу має значення для нашої країни з її багатий потенціал аграрної держави. Сучасний стан аграрного сектора визначається процесами глобалізації ринку, загостренням конкуренції на ньому, підвищенням чисельності висококваліфікованого персоналу, зростанням технологічності виробництва, поширенням всебічної інформації.

В сучасних умовах наукового розвитку вирішення проблем інноваційної діяльності в аграрному секторі України присвячені роботи Лайко П.А., Цюпко С.В., Чабан В.Г., Шлапак В.О. Однак питання, пов'язані з цією сферою все ще залишаються невирішеними і вимагають подальшого дослідження. До них також належать питання значення інноваційної діяльності в аграрному секторі в сучасних економічних трансформаціях, що відбуваються в Україні.

Інноваційна діяльність в АПК – це діяльність, спрямована на вдосконалення Аграрного сектора із застосуванням нововведень в аграрне виробництво і розвиток. Науково-дослідна сфера повинна орієнтуватися на ринок новітніх розробок, вивчати попит на наукову продукцію, створювати такі технології, які б в ринкових умовах відповідали критеріям ефективності, були маловитратними, ресурсозберігаючими і екологічно безпечними. Слід зазначити, що інноваційна діяльність в АПК залежить від науки, яка переважно здійснюється науковими установами та науково-педагогічними кадрами вищих навчальних закладів усіх рівнів акредитації.

Щоб здійснювати науково-технологічну та інноваційну діяльність необхідно розробляти і практично реалізовувати відповідні заходи на державному і регіональному рівнях. Сучасні інноваційні процеси, які вимагають високопрофесійного менеджменту, вимагають застосування нових форм управління в інноваційній діяльності – це інформаційно-консультаційні центри, концерни і асоціації та інше. Бізнес в сфері наукових знань повинен активно розвиватися на пріоритетних фінансових, ресурсних та інформаційно-інтегрованих засадах в умовах глобалізації [1].

Залучаючи інновації, як досягнення науково-технічного прогресу, в аграрну сферу, Україна неминує повинна досягти підйому в економіці. А це, в свою чергу, вимагає значного обсягу витрат у формі довгострокових інвестицій. У концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України входить технологічне і технічне оновлення базових галузей економіки, створення конкурентоспроможних виробництв. Це стосується сільського господарства, яке займає провідну роль в економіці нашої країни.

Виробничий комплекс пов'язаний зі створенням матеріально-технічної бази сільського господарства України, для функціонування якого необхідні величезні інвестиційні вкладення. Велике значення має залучення інвестицій в сільське господарство України, які сприятимуть піднесенню національної економіки, розвиток цієї галузі та затвердження її як основи народного господарства. Залучення інвестицій направлено на впровадження найбільш високорентабельних інноваційно-інвестиційних проектів, використання яких сприятиме розвитку високоефективного виробництва.

Інноваційна діяльність в сільському господарстві – це цілий комплекс створення нових або більш вдосконалених високоврожайних сортів, поголів'я худоби, елітного насіння, високопродуктивних сільськогосподарських машин і агрегатів, впровадження прогресивних техніко-технологічних, організаційно-економічних і управлінських рішень, комерціалізації сучасних споживчих норм. Ці заходи охоплюють етапи виробничого циклу – від зародження ідеї до впровадження інновацій у виробництво.

Інноваційні процеси в сільському господарстві можуть бути дуже складними. Організаційно-управлінські інновації спрямовані на розробку і впровадження нових механізмів управління, створення оптимальної структури галузі, підгалузей і окремих господарств, ефективного контролю управлінських рішень.

Рішення проблем фінансування пов'язане з розробкою нових ефективних механізмів залучення коштів різних інвестиційних джерел. Відсутність найбільш діючих механізмів та інфраструктури фінансування інноваційної діяльності значно знижує реалізацію інновацій в практику. Тому виникає необхідність аналізувати умови використання ринкових форм вкладення капіталів, а також інвестування в сільське господарство як самостійну стратегічно важливу галузь.

Підвищення конкурентоспроможності аграрного сектора економіки України є стратегічною проблемою. Розвиток аграрного сектора можливо при забезпеченні конкурентоспроможності та збереження конкурентних переваг аграрних підприємств і продовольчих товарів на регіональних і міжнародних ринках. Конкуренція розкриває потенціал суб'єктів аграрного ринку і виконує важливу функцію постійного руху розвитку сільськогосподарського виробництва.

У сучасних умовах існує багато аграрних підприємств, які не здатні виготовляти високоякісну і конкурентоспроможну продукцію, так мають застаріле матеріально-технічне обладнання, постійне підвищення цін на паливно-мастильні матеріали, недосконалу кредитно-фінансову систему, скорочення державної підтримки.

Україна для підвищення конкурентоспроможності аграрного сектора повинна використовувати досвід зарубіжних країн. В державі немає цивілізованого продовольчого ринку, немає конкурентних сил, тому що відсутня підтримка і зацікавленість з боку держави, які є рушійною силою формування цивілізованого ринку і конкурентоспроможності національної економіки. Слід враховувати, що на світовому ринку конкурують головні структурні елементи економіки – підприємства (фірми) і їх об'єднання. У нашій же країні більшість підприємств неконкурентоспроможні і не мають конкурентних переваг.

Внаслідок відсутності зваженої стратегії реорганізації сільськогосподарських підприємств товаровиробники виявилися в складній економічній ситуації і встали перед необхідністю скорочувати впровадження досягнень науки у виробництво. Також дуже мало в Україні підприємств, які володіють стратегічним мисленням, здатністю передчувати, створювати інновації і вибирати серед них ті, які здатні забезпечити стійкість конкурентоспроможності підприємств на сучасних і майбутніх ринках (національних і міжнародних). Важливою умовою успішного розвитку інновацій є лідируюче положення на ринку збуту. Для визначення пріоритетності інноваційних проектів в АПК України необхідно використовувати методи, критерії та показники, які застосовуються у світовій і вітчизняній практиці при розгляді інвестиційних проектів [2].

В цілому для збільшення конкурентних можливостей українського аграрного сектора необхідно:

- виділення найбільш перспективних видів продукції, які мають конкурентні переваги на світовому ринку;
- використання стратегічних технологій і нових форм господарювання;
- подолання низького рівня комерціалізації результатів наукових досліджень, невдалу інтеграцію науки і виробництва;
- поліпшення якості виробленої сільськогосподарської продукції та продовольчих товарів;
- гармонізація національного законодавства в сфері господарювання і зовнішньоекономічних відносин з міжнародними нормами;
- розвиток ринкової і соціальної інфраструктури в сільській місцевості, використовуючи ефективні стратегії розвитку, з метою підвищення конкурентних переваг товаровиробників на товарних ринках.

Таким чином, виникає необхідність створення національної інноваційної системи, впровадження необхідності забезпечення аграрного сектора науковими розробками і новими технологіями. Така робота вимагає значних вкладень, які з часом окупаються, про що свідчить зарубіжний досвід. В результаті практичне впровадження інноваційної спрямованості є дуже тривалим, суперечливим і багатостадійним процесом.

Перелік посилань:

1. Лайко П. А. Удосконалення інноваційної діяльності в АПК – вимоги часу : монографія / П. А. Лайко, М. Ф. Бабієнко, П. М. Музика. – Київ: УААН, ІАЕ, 2007.
2. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) : монографія / М. В. Присяжнюк, М. В. Зубець, П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк. – Київ : ННЦ ІАЕ, 2011. – С. 1008.